

STATENVERTALING OF HERZIENE STATENVERTALING?

24 januari 2024

Arnhemuiden

God gaf ons Zijn Woord in het Hebreeuws en Grieks

**Door Gods genade is en
wordt Zijn Woord in vele
talen vertaald, ook in het
Nederlands**

בראשית GENESIS.

1 • בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ: וְהָאֲרֶץ
 רֵחָה לְהוֹלָהּ וְהָאֲדָמָה עֲלִיפָנִי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֵף עַל־פְּנֵי
 הַמָּיִם: וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹרֶךְ יוֹמֵי יוֹמֵי אֱלֹהִים אֶת־הָאֹר
 כִּי־טוֹב חֲבַל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר
 יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ עָרָא לַיְלָה וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד: 2
 3 • וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי נֹרֶה בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְיִרְעֵי סְבִיל בֵּין קוֹם לַמַּיִם:
 וַיַּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־תְּרוֹמֵי חֲבַל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר סָתְתָה לְלִמְעַל
 וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר סָתָה לְתַחַת: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְתַחַת שָׁמַיִם
 וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי: 4 • וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים וַיִּבְרָא
 סָתְתָה הַשָּׁמַיִם אֶל־שָׁמַיִם אֶדָּם וְתַרְמֵת הַמַּלְאָכָה וַיְהִי־קוֹם: 5 • וַיִּבְרָא
 אֱלֹהִים לְיַבֶּשֶׁת אֶרֶץ וְלַמַּקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַבֵּשׁ וְאֶת אֱלֹהִים כִּי־טוֹב:
 6 • וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים הַדְּשָׁא הָאָרֶץ וְשָׂבַע עֶשְׂב סוּרִישׁ וְרֵעַ עֵד 7 • מִי עֵשֶׂה
 פֶּרִי לְסִיגָא אֲשֶׁר וְרֵשֶׁבֶת עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן: 8 • וַיִּבְרָא הָאָרֶץ וְשָׂבַע
 עֶשְׂב סוּרִישׁ וְרֵעַ לְסִיגָא וְאֶת־פֶּרִי אֲשֶׁר וְרֵשֶׁבֶת לְסִיגָא וַיִּבְרָא
 אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: 9 • וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שלישי: 10 • וַיֵּאמֶר
 אֱלֹהִים וְרֵי סִמְאֵת בְּרַחֲשֵׁי הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלַּיְלָה
 וְהָיוּ לְאוֹתוֹת וּלְמוֹפְתִים וּלְקִיּוֹם וּשְׁנָיִם: 11 • וְהָיוּ לְסִמְאֵת בְּרַחֲשֵׁי הַשָּׁמַיִם
 לְהַאֲרִיךְ עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן: 12 • וַיַּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־יַמֵּי הַתְּהוֹמִים
 אֶת־הַקְּיָאד הַגְּדִיל לְסִמְאֵת הַיּוֹם וְאֶת־הַקְּיָאד הַקָּטָן לְסִמְאֵת
 הַלַּיְלָה וְאֶת הַקְּיָאדִים: 13 • וַיִּהְיֶה אַתָּה אֱלֹהִים בְּרַחֲשֵׁי הַשָּׁמַיִם לְהַאֲרִיךְ

Cp. 1, 1 sic M (2 ms) | 6 ms (2) | 7, cf 8, 9, 11, 25, 26, 30 | 7, 41
 סְבִיל עַל־פְּנֵי הַמַּיִם: cf 4, 20, 22, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

Greek NT

ρια· ἀλλὰ (ταῦτα τί ἐστιν) εἰς τοσοῦτους; 10 εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολλὸς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν (ὡς πεντακισχίλιοι). 11 ἔλαβεν οὖν τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ (εὐχαριστήσας διέδωκεν) τοῖς ἀνακειμένοις ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὑπαρίων ὅσον ἤθελον. 12 ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μὴ τι ἀπόληται. 13 συναγαγόντων οὖν καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων ἃ ἔπερισσευσαν τοῖς βρωκόντιν. 14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες (ὃ ἐποίησαν σημεῖον) ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἔρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. 15 Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἐρχεσθαι καὶ ἀρπάξαι αὐτὸν (ἵνα ποιήσωσιν) βασιλέα, ἔνεχώρησεν πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς ὁ μόνος Ὑ.

16 Ὡς δὲ ὄψια ἐγένετο κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν 17 καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καφαρναοὺμ. (καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει) καὶ εὐπω ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, 18 ἣ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διεγείρειτο. 19 ἐλληλακότες οὖν ὡς ἑσταδίους εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐφοβήθησαν. 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.

ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθὺς ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τῆς γῆς εἰς τὴν ὑπήγον.

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἐστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης εἶδον ὅτι πλοῖάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἐν τῷ καὶ οὐ συνεισηλθεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον. 23 Ἄλλα ἦλθεν (πλοιαρία) ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου. 24 ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἐστὶν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοῖς εἰς τὰ πλοιαρία καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. 25 καὶ εὐρίοντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ· ραββί, ποτε ὡδε γέγονας;

26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἰδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐργάζεσθε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. 27 ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον. ἦν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου (ὅμιν ἔσται) τοῦτον γὰρ ὁ πατήρ ἐσφράγισεν ὁ θεός. 28 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· τί (ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα) τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; 29 ἀπεκρίθη (ὁ) Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· αὐτὸ ἐστὶν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπαταίειν ἐκεῖνος.

30 εἶπον οὖν αὐτῷ· τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἰδῶμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ; 31 οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστὶν γεγραμμένον·

Ps 106,30
22-25 Mt 14, 34-36 Mc 6,53-56
11
2,12f Mc 1,37
2,11f
4,32
4,14f 1,51f
2K 1,22
1J 1,23
2,18f 23f Mt 12, 38f
49

9 (13 D* | 231 P⁶⁶ pc e • 10 T δε ΑWΘ Ψ 063 f¹⁻¹² W sy^h | οὖν P⁶⁶ D 1241 pc lat | txt P⁷⁵ B L pc a sy^{o-p} | O P⁶⁶ D L N W Ψ f¹ 33, 565, 892, 1010, 1241 al | Γωσει π. P⁷⁵ B L A Θ 063 f¹⁻¹² W | ως τρισχίλιοι N* | txt P⁷⁵ K² B D L N W Ψ 892 al • 11 Γ-στησεν και εδ- N D it sy^{o-p} | Ττοις μαθηταις (+ αυτου pc), οι δε μαθηται N² D Θ Ψ f¹² W b e j (sy^o) ac² bo^{mss} | txt P⁷⁵ B L A Θ 063 f¹ 33, 565, 892, 1010, 1241 al lat sy^o sa p bo • 13 Γ-σεν N A L Θ Ψ f¹⁻¹² W | txt P⁷⁵ B D W 091 K² L T² P⁶⁶ B 091 pc | Γ-σεν N A L Θ Ψ f¹⁻¹² W | (1010, 1424) W I q vg^{cl} sy^h bo | a ex. σημεια P⁷⁵ B 091 pc | txt N D W p^o n vg^{cl} sy^o co | 52-4 I N D Θ pc it • 15 (και αναδαικυνται N* (q) | ινα π. αυτον D Θ Ψ 063 f¹² W (lat) sy | txt P⁷⁵ K² A B L N* W 1, 28, 33, 565, 892, 1241 al | Or | Γωσει N* lat sy^o | T (Mc 6,46) κακει προσηχητο D • 17 T το A D W Θ Ψ 063 f¹⁻¹² W | txt P⁷⁵ K B L Δ 33, 700, 892, 1241 al | (κατελαβεν δε αυτους η σκοτια N D | f 1 2 5 (- N) 6 3 4 N D | 1 3 4 2 (εγεγονει P⁷⁵) 5 6 P⁷⁵ B N Ψ pc | ουκ ελ. πρ. αυ. ο Ι (+ εις το πλοιον K pc) A Θ f¹ W vg sy sa ac² | txt (L) W 063, 33 pc it p bo (et add. εις το πλοιον p. I. f¹²) • 19 Γσταδια N* D pc | (πνευσαν P⁷⁵) • 20 □ sy^o

21 J 23 I K (D) Θ 063 W | txt P⁷⁵ A B L N W Ψ f¹⁻¹² 33, 565, 892, 1241 al | (την γην N* 063 f¹² 28, 1010, 1424 al | Or • 22 Γιδων Ψ 063 f¹⁻¹² W | ειδεν P⁶⁶ K D lat | txt P⁷⁵ A B L N W Θ 33, 1010 al it sy^h | Τεκεινο (- D 33 pc) εις ο ενεβησαν οι μαθηται αυτου (του Ιησου K* D^o f¹² pc) K* D* Θ f¹² W a e sy sa | txt P⁷⁵ K² A B L N W Ψ 063, 565, 1010, 1241 al lat co • 23 Γεπελθοντων ουν των πλοιων K | αλλων πλοιαριων αλθοντων D (it) sy^o | Γ δε -θεν ΑWΘ (Ψ) 063 f¹² W | δε -θον (K) N Γ f¹ 565, (1241) α² -θον (JL) 091, 33 pc | txt P⁷⁵ B pc | Γ πλοια P⁷⁵ (K) B W Ψ pc lat | txt A (D, J-L) Θ 063, 091 f¹⁻¹² W | D D 091 pc a e sy^o • 24 (και ιδοντες οτι ουκ ην εκει ο Ι. K* W | Γ ανεβ. P⁷⁵ K* L f¹ 565 pc lat | ελαβον D f¹² it et f¹ εαυτοις πλοιαρ. D it | αυτοι π. ελαβ. P⁷⁵ b | εις το πλοιον N* | αυ. (και αυ. Γ 063 f¹² pc) εις τα πλοια Α Θ 063 f¹² W q | txt P⁷⁵ K² B L N W Ψ (33), 892, 1010 al • 25 Γεληλυθας D | ηλθεσ K • 27 OK 28 al lat | Cl Eriph | f 2 I f¹² 1424 al | διδωσιν ομιν N D e f¹² | 28 (ποιησεν ινα εργα. W Θ f¹² 1010 al | εργασαμεθα ινα ποιησωμεν D*) • 29 O f P⁷⁵ K W Ψ W | txt A B D K L N T Θ f¹⁻¹² 33, 1010 al | Or | Γ-σητε D K W Γ Δ 0145 f¹² 28, 30, 892, 1241, 1424 W

Critical apparatus

EEN VOORLOPER VAN DE STATENVERTALING:

DEUX-AESBIJBEL (1562)

- **Oude Testament uit het Duits vertaald (Luther)**
- **Nieuwe Testament uit het Grieks (via Jan Utenhove)**
- **Veel onnauwkeurigheden**
- **Veel germanismen**
- **Geliefd bij het gewone kerkvolk**

DE STATENVERTALING:

- **In opdracht van de Staten-Generaal, 1618-1619**
- **Een bijbelvertaling met rijkssubsidie!**
- **De gehele bijbel direct uit de grondtalen vertaald (1637)**
- **De vertalers: vroomheid èn wetenschap**
- **De Statenvertaling is niet onfeilbaar**

DE STATENVERTALING STAAT BEKEND ALS

- **Letterlijk**

“Wy zijn gebleven by de woorden, ende ordre der woorden des Hebreewschen Texts, so na ende naeuwe alst ons eenichsins is mogelick geweest.”

- **Concordant**

Dezelfde woorden zo veel mogelijk op dezelfde wijze vertaald

- **Alle woorden**
- **Dezelfde woordsoorten**
- **Zinsvolgorde**

HOE LETTERLIJK IS DE STATENVERTALING?

- *het helse vuur* (Matth. 5:22, 18:9; Mark. 9:47).
Letterlijk: *de gehenna des vuurs*
- Hand. 7:20 over Mozes: *hij was uitnemend schoon*.
Letterlijk: *hij was schoon voor God*.

Kanttekeningen: alleen al in de eerste zes hoofdstukken van Genesis bijna 40 gevallen van alternatieve vertalingen.

Als de Nederlandse taal dat eiste werd er bewust vrijer vertaald.

HOE CONCORDANT IS DE STATENVERTALING?

sooizoo

43x zalig maken, 41x behouden, 11x verlossen

agnoein

3x niet verstaan, 3x niet kennen, 5x onbekend zijn, 7x onwetende zijn, 3x niet weten

agapèthos

7x geliefde, 3x beminde, 2x die (Hem) lief was

Als de Nederlandse taal dat eiste werd er bewust contextueel vertaald.

DE INVOERING VAN DE STATENVERTALING

- 1618/1619** Synode van Dordrecht
- 1637** De Statenvertaling aangeboden aan de Staten-Generaal
- 1657** Verbeterde druk (Ravesteyn)
Invoering van de Statenvertaling stuitte op veel verzet: “nodeloze nieuwigheid”
- 1638** Gelderse synode: SV moet in gebruik worden genomen “met de meeste sachticheyt en discretie”
- 1653** Invoering Statenvertaling in de classis Zutphen

1637 – eind 19e eeuw

- weinig concurrentie voor Statenvertaling

maar ... er gaat veel veranderen:

- de taal verandert
- nieuwe inzichten
 - ✓ archeologische vondsten
 - ✓ Bijbelse handschriften
 - ✓ kennis aan het Hebreeuws verwante talen (Akkadisch, Ugaritisch - spijkerschrift)

meer kennis van **grondtalen**, van **grondtekst**

TAALVERANDERING

Exodus 20:17a

‘Ghy en sult niet begeeren uwes naesten huys; ghy en sult niet begeeren uwes naesten wijf.’ (1637)

‘Gij zult niet begeren uws naasten huis; gij zult niet begeren uws naasten vrouw.’ (GBS-uitgave)

TAALVERANDERING

Jeremia 15:5

Want wie zou u **verschonen**, o Jeruzalem? of wie zou medelijden met u hebben, of wie zou **aftreden**, om u naar vrede te vragen?

***verschonen = sparen, medelijden hebben met
aftreden = naar u toe komen***

TAALVERANDERING

Habakuk 2:9

*Wee dien die met kwade gierigheid **giert** voor zijn huis, opdat hij in de hoogte zijn nest stelle, om bevrijd te zijn uit de hand des kwaads.*

gieren = gierig, krenterig zijn

TAALVERANDERING

Markus 2:4

*En niet kunnende tot Hem genaken, overmits de schare, **ontdekten** zij het dak, waar Hij was...*

ontdekken = de dakbedekking verwijderen

TAALVERANDERING

Vulgaire woorden:

Ook **zuipen** zijn jongen bloed; en waar verslagenen zijn, daar is hij. (Job 39:33)

Zijt niet onder de wijn**zuipers**, noch onder de vlees**vreters**;
(Spr. 23:20)

omdat gij **geil** geworden zijt als een grazige vaars, [en] hebt gebriest als de sterke [paarden;] Jer. 50:11)

ja, hij zal gejaagd worden, als het kaf der bergen van den wind, en gelijk een **kloot** van den wervelwind (Jes. 17:13)

NIEUWE INZICHTEN GRONDTAAL

*Van die zult gij deze eten: den sprinkhaan naar zijn aard, en den **solham** naar zijn aard, en den **hargol** naar zijn aard, en den **hagab** naar zijn aard. (Lev. 11:22)*

*Zult gij den **eenhoorn** met zijn touw aan de voren binden?
Zal hij de laagten achter u eggen? (Job 39:13)*

*De hoge bergen zijn voor de steenbokken; de steenrotsen
zijn een vertrek voor de **konijnen**. (Ps. 104:18)*

NIEUWE INZICHTEN GRONDTEKST

SV gebaseerd op SEPTUAGINTA:

*Hun tafel worde voor hun aangezicht tot een strik,
en **tot volle vergelding** tot een valstrik. (Ps. 69:23)*

HSV gebaseerd op grondtekst:

*Laat hun tafel voor hen een strik worden
en **voor hun gasten** een val.*

NIEUWE INZICHTEN

GRONDTEKST

Dan zult gij deze spreuk opnemen tegen den koning van Babel, en zeggen: Hoe houdt de drijver op! *Hoe* houdt de goudene op!

De HEERE heeft den stok der goddelozen gebroken, den scepter der heersers.

Jesaja 14:4, 5

Dode Zee rollen: **de goudene = de onderdrukking**

OPLOSSINGEN

- 1. “Er is helemaal geen probleem.”**
- 2. Bijbel met verklarende woordenlijst (GBS)**
- 3. Paralleleditie met Het Boek**

WERKWIJZE GBS

De SV bewaren voor het nageslacht, daarom terughoudend in aanpassingen

Naamvallen 'des' en 'der' gehandhaafd; 'gij' gehandhaafd

Woorden als dewijl, droefenis, krank, mitsgaders, vermogen [= kunnen], voleinden gehandhaafd

Woorden die vervangen worden o.a.: achterlage [hinderlaag], bagge [ring], beradenen [degenen die zich laten raden], duurchtig [duurzaam], grootmoedig [hoogmoedig], verve [kleur]

OPLOSSINGEN

4. Vertaling NBG 1951

“Nieuwe Vertaling”

- Vertaald van 1925-1951
- Veranderend Nederlands
- Andere handschriften dan de *textus receptus*

ALTERNATIEF?

Vertaling NBG 1951

Welke grondtekst?

Toen zij nu Hem gekruisigd hadden, verdeelden zij Zijn klederen, het lot werpende; opdat vervuld zou worden hetgeen gezegd is door den profeet: Zij hebben Mijn klederen onder zich verdeeld, en hebben het lot over Mijn kleding geworpen. (STATENVERTALING)

***Nadat zij Hem gekruisigd hadden, verdeelden zij Zijn klederen door het lot te werpen,
(NBG-VERTALING)***

OPLOSSINGEN

5. Vertaling ds. P. Oussoren 2004

“Naardense Bijbel”

*En zweren laat Jozef het
de zonen van Israël, door te zeggen:
met zijn omzien zal God naar jullie omzien! –
laat dan mijn beenderen méé opklimmen van hier!*

Genesis 50:25

OPLOSSINGEN

6. Nieuwe Bijbelvertaling 2004 (2021)

Sleutelbegrippen

- ‘Brontekstgetrouw en doeltaalgericht’
- Interconfessioneel
- Beperkte concordantie

OPLOSSINGEN

6. Nieuwe Bijbelvertaling 2004

SV: *En het geschiedde daarna, dat hij een vrouw **lief kreeg**, aan de beek Sorek, welker naam was Delíla.*

NBV: *Enige tijd later **begon** Simson **een verhouding met een vrouw uit het Sorekdal, een zekere Delila.***

(Richteren 16:4)

ALTERNATIEF?

NBV: *'Wat doe je hier eigenlijk? Hoor jij niet in de woestijn op je schapen te passen? **Echt iets voor jou, om met je brutale neus vooraan te willen staan als er gevochten gaat worden.'***

HSV: *Waarom ben je eigenlijk gekomen en onder wiens [hoede] heb je die paar schapen in de woestijn gelaten? **Ik ken je overmoed en de slechtheid van je hart wel, want je bent gekomen om het vechten te zien.***

(1 Samuel 17:28b)

ALTERNATIEF?

NBV: *'Maar Christus is werkelijk uit de dood opgewekt, als **eerste** van de **gestorvenen**'*

HSV: *'Maar nu, Christus is opgewekt uit de doden [en] is de **Eersteling** geworden van hen die **ontslapen** zijn.'*

(1 Korinthe 15:20)

OPLOSSINGEN

6. Nieuwe Bijbelvertaling niet concordant

Goed leesbaar; minder geschikt voor bijbelstudie

δικαιοσυνη:

gerechtigheid/rechtvaardig –

Mat. 3:15; Hand. 10:35

vrijspraak - Rom. 3:22

vrijgevigheid - 2 Kor. 9:10

oprecht – Lukas 1:75

deugdzaam leven – 2 Tim. 3:16

goed (doen) – Op. 22:11

OPLOSSINGEN

7. Herziening Statenvertaling

- **Initiatief:** Hoofdbestuur Geref. Bond
- **Interkerkelijk**
- **DOEL:** Behoud Statenvertaling!

HERZIENE STATENVERTALING

Zo dicht mogelijk bij Statenvertaling:

- Interpretatie
- Stijl en klankkleur (vreze des HEEREN, goedertierenheid, zaligheid)

Aanpassingen:

- Alles aan de hand van de grondtekst
- Vervangen verouderde woorden
- Vervangen moeilijke zinsconstructies
- Waar nodig, toepassing nieuwe inzichten
- Verbetering fouten

HERZIENE STATENVERTALING

Verouderde woorden:

- Berderen (planken)
- Verbeiden (verwachten)

Woorden met veranderde betekenis:

- Ergeren (iemand tot zonde verleiden)
- Onnozel (onschuldig)

HERZIENE STATENVERTALING

- **Vervangen moeilijke zinsconstructies: Efeze 4:16**

SV

'Uit Welken het gehele lichaam bekwamelijk samengevoegd en samen vastgemaakt zijnde, door alle voegselen der toebrenging, naar de werking van een iegelijk deel in zijn maat, de wasdom des lichaams bekomt, tot zijns zelfs opbouw in liefde.'

HSV

'Van Hem uit wordt het hele lichaam samengevoegd en bijeengehouden door elke band die ondersteuning geeft, overeenkomstig de mate waarin ieder deel werkzaam is. Zo verkrijgt het lichaam zijn groei, tot opbouw van zichzelf in de liefde.'

HERZIENE STATENVERTALING

Waar nodig, toepassing nieuwe inzichten

- Richteren 6:25 (SV) Breek af het altaar van Baäl, dat van uw vader is, en houw af het **bos**, dat daarbij is.
- Richteren 6:25 (HSV) Breek vervolgens het altaar van de Baäl af dat van uw vader is, en hak de **gewijde paal** om die erbij staat.
- Mattheüs 5:15 (SV) Noch steekt men een **kaars** aan, en zet die onder een koormaat.
- Mattheüs 5:15 (HSV) En ook steekt men geen **lamp** aan en zet die onder de korenmaat.

HERZIENE STATENVERTALING

Waar nodig, toepassing nieuwe inzichten

- Jozua 2:7a (SV) Die mannen nu jaagden hen na op den weg van de Jordaan tot aan de **veren** (SV, editie GBS).

(Kanttekeningen: versta hier het veer, of veren, waar men over de Jordaan pleegt te varen; opdat men hen daar niet over zou laten.)

- Jozua 2:7a (HSV) De mannen achtervolgden hen op de weg naar de Jordaan, tot aan de **doorwaardbare plaatsen** aan(HSV).

HERZIENE STATENVERTALING

HSV: Toen zij dan de maaltijd gehouden hadden, zei Jezus tegen Simon Petrus: Simon, zoon van Jona, *hebt u Mij meer lief* dan dezen? Hij zei tegen Hem: Ja, Heere, U weet dat *ik van U houd*. Hij zei tegen hem: Weid Mijn lammeren. (16) Hij zei opnieuw tegen hem, voor de tweede keer: Simon, zoon van Jona, *hebt u Mij lief?* Hij zei tegen Hem: Ja, Heere, U weet dat *ik van U houd*. Hij zei tegen hem: Hoed Mijn schapen. (17) Hij zei voor de derde keer tegen hem: Simon, zoon van Jona, *houdt u van Mij?* Petrus werd bedroefd, omdat Hij voor de derde keer tegen hem zei: *Houdt u van Mij?* En hij zei tegen Hem: Heere, U weet alle dingen, U weet dat *ik van U houd*. Jezus zei tegen hem: Weid Mijn schapen.

(Johannes 21:15-17)

HERZIENE STATENVERTALING

- 4 Decemer 2010 Dordrecht
Presentatie

KRITIEK komt van twee kanten:

GBS : Te veel inhoudelijke wijzigingen:

Ex. 32:33 die zou/zal Ik uit Mijn boek schrappen

Aantasting van de woordenschat van de tale Kanaäns

OUWENEEL: ‘De HSV is combinatie van grote nauwkeurigheid in de vertaling (als SV) én eigentijds taalgebruik. The best of two worlds!’

Maar... de herziening gaat niet ver genoeg. *sootèria*
> zaligheid

hadès > hel

J.L.H. KRANS: ‘Basis HSV volkomen achterhaald’

HSV is gebaseerd op de Textus Receptus

DILEMMA'S

Oudere generatie: Gehecht aan de vertrouwde Statenvertaling. Veelal beducht voor vernieuwingen: van het een komt het ander.

Jongeren: Steeds meer moeite met verouderd taalgebruik. Dr. C. S. L. Janse: 'De oude SV wordt steeds onbegrijpelijker voor de gemiddelde kerkganger.'

Verskillende opvattingen in de gemeente. Hoe optimaal recht doen aan elkaar en bovenal: trouw blijven aan het Woord van God?

